

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

III. De Convitio, Improperio, Maledicto, Irrisione, Susurratione, ac Libello
famoso.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

25. Insuper justæ oburgationis, correctionis, ac disciplinæ Alijtales causâ, parentes licite filios suos, magistri discipulos, domini ser- casus. vos durius per verba convitij seu contumeliæ pungunt, castigant, & increpant; dummodò moderatè ad justam correctionem id fiat. Sic quippe Christus Dominus Petrum vocavit *Sathanam*, Matth. 16. Et Paulus ad Galatas, *cap. 3.* vocat eos *insensatos*; rursum- que Christus duos Discipulos, euntes in Emmaus, vocavit *Stultos* & *tardos corde*. Cuius rationem dat Doctor Angelicus *loc. cit.* Quia sicut licitum est, aliquem verberare & flagellare virgis causâ disciplinæ, ita etiam verbis. Tamen, ut benè idem cum S. Augu- stino *lib. 2. de Sermone Domini in Monte, cap. 30.* observat, rarò, & non nisi ex magna necessitate, hujusmodi oburgationes sunt adhi- bendæ.

QUÆSTIO III.

De Convitio, Improperio, Maledicto, Irrisione, Sufur- ratione, ac Libello famoso.

26. **Q**uantùm ad *Convitium* attinet, Convitium sæpè confun- Convitium, dicitur cum Contumelia: strictè tamen loquendo dif- quid, & fert ab ipsâ per hoc, quòd per verba contumeliosa cui- quomodo differat à Contume- liam repræsentetur, atque exprobratur defectus culpæ, v. g. quòd sit fur, adulter, dæmonium habens; per Convitium verò exprobratur defectus poenæ, vel naturæ. Unde si quis alicui in- juriosè objiciat, eum esse cæcum, Convitium quidem dicit, sed non Contumeliam infert, strictè loquendo: si verò ipsi dicat, quòd sit fur, non solùm Convitium, sed etiam Contumeliam in- fert. Verùm, ut jam dictum est, Convitium & Contumelia non rarò sumuntur pro eodem.

27. *Improperium* exprobrat Proximo defectum minoratio- Imprope- nis, seu indignitæ. Et tunc propriè fit, quando aliquis injurio- rium, quid? sè alteri ad memoriam reducit auxilium, quod contulit ei necessi- tatem patienti; de quo dicitur Ecclesiastici 26. *Exigua dabit, & multa improperebit.*

28. *Maledictum*, seu *Maledictio*, quandoque sumitur pro di- Maledictū, ctione cujuslibet convitij, & mali in Proximum; & in hac acce- sive Maledi- ptione tam amplâ in proposito non sumitur. Propriè tamen il- ctio, quid? lud accipiendo, ac prout est speciale vitium, *Maledictum* est im- pre-

precatio mali pœnæ facta alicui: ut si cuiquam quis imprecetur diabolum, fulgura, vel alia hujusmodi mala.

Unde ejus
malitia di-
metienda?
(d) *Adde dicta*
Tract. 4.
Dist. 7. n.
13. & 14.
Irrisio, seu
Derisio, ac
Subfanna-
tio, quid?
Sufurratio,
ejusque gra-
vitas, quæ?
Libellus fa-
mosus, &
quæ ejus
pœna?

29. Hujus peccati malitia potissimum dimetienda est ex advertentia, deliberatione, animoque proferentis: nam si ex inconsideratione, vel sine pravo animo proferantur ex ira subito talia verba Maledictionis, non illicò censendum est, committi peccatum mortale; nisi id fiat deliberatè, & pravo animo, juxta sæpè jam allatam doctrinam S. Thomæ 2. 2. q. 73. art. 2. quòd *Peccata verborum maxime sunt ex intentione dicentis dijudicanda.* (d)

30. *Irrisio*, seu *Derisio*, significat risum cum alterius contemptu: unde intendit erubescantiam, seu confusionem derisivi. Et per hoc *Irrisio* differt ab alijs linguæ vicijs: atque continet interdum culpam levem, nonnunquam graviolem, aliquando etiam læthalem, pro contemptu & dignitate illius personæ, cui irridetur, & magnitudine turpitudinis ad jocum arreptæ. Huc pertinet *Subfannatio*, quæ contingit gestibus derisorijs; ut naso contracto, vel rugato, & hujusmodi: qualia multa contigerunt Christo Domino in sua Passione, præsertim tempore Coronationis spineæ. *Matth. 26.*

31. *Sufurratio* est peccatum linguæ, dum quis occultè de Proximo malè loquendo, odium ejus, ac disensionem animorum molitur: nam finis Sufurrationis, est discordiarum inter amicos disseminatio. De gravitate hujus vicij linguæ disserens Doctor Angelicus 2. 2. *quæst. 74.* ait, quòd quanto amicitia præstat famæ, tantò Sufurratio, per quam amicitia tollitur, sit gravius peccatum Detractione; cum peccatum in Proximum tantò sit gravius, quantò per ipsum majus nocumentum Proximo inferitur; intellige, ex genere suo, ac cæteris paribus. Hinc Ecclesiastici 28. dicitur: *Sufurro, & bilinguis maledictus: multos enim turbavit pacem habentes. Lingua tertia multos commovit, & disperfit illos de gente in gentem, &c.* Et enarratis multis alijs gravissimis ejus malis, subditur: *Qui respicit illam, non habebit requiem, neque habebit amicum, in quo requiescat.*

32. *Libellus famosus* est scriptura, quæ infamiam alicujus continet nondum publicatam, ut edatur, & publica fiat. Pœna componentis, seu proicientis Libellum famosum (quam etiam incurrit, qui Libellum famosum invenit, & non scindit, sed manifestat alijs) de Jure Civili est pœna capitis, *l. un. C. de Famosis Libellis*, & alibi. Quod intelligendum est, quando Libellus continet

Quæst. IV. Quibus modis Fama, vel Honor injustè ablati &c. 619
net aliquid grave, quod si infamatus commisisset, dignus esset
morte. Ex quo patet gravitas Libellifamosi.

QUÆSTIO IV.

Quibus modis Fama, vel Honor injustè ablati resarciri
possit, ac debeat?

33. **C**ONCL. I. Si quis falsum crimen scienter Proximo im-
posuit, oportet, ut restituat famam retrahendo ver-
bum suum apud eos, quibus dixerat, & ad quos infamia
criminis pervenit. Ita D. Thomas 2. 2. q. 62. art. 2. Scotus in 4.
dist. 15. q. 4. & communis. Ratio est: quia hoc exigit Justitia in red-
dendo Proximo, quod suum est; quæ aliàs non servaretur. In-
terdum tamen satis erit, si infamator dicat, se fuisse deceptum, ali-
ter rem sese intellexisse, &c. dummodò per hoc famæ Proximi
sufficiens caveatur.

Falsum cri-
men scien-
ter impo-
nens, quo-
modo resti-
tuet?

34. **C**ONCL. II. Si Detractio committitur revelando ve-
ram crimen, sed occultum, non servato ordine Juris, talis detra-
ctor non quidem tenetur retractare verbum suum, dicendo, se
esse mentitum, aut falsum dixisse &c. (quia hoc faciendo menti-
retur, quod nullà de causâ est licitum, multò minùs præceptum)
nihilominùs tenetur is alio licito modo facere restitutionem, di-
cendo v. g. *Non credatis, eum esse talem, male enim dixi, aut fatuè dixi,*
&c. Hæc enim vera sunt: nam talis malè, & fatuè dixit, dum pec-
catum occultum Proximi in publico propalavit, non servato or-
dine Juris. Ita Doctor noster *loc. cit.* & alij.

Crimen ve-
rum, sed
occultum
revelans
quomodo
restituere
possit?

35. **C**ONCL. III. Qui alterum injustè infamavit, ita ut ex
infamia alteri aspersâ secutum sit damnum in bonis temporalibus,
tenetur etiam damni illati compensationem facere. Ita
Lestius lib. 2. cap. 11. dubit. 19. cum alijs. Ratio est: quia ejus-
modi infamatio est actio injuriosa: atqui omne damnum, quod
Proximo infertur per actionem injuriosam, est restituendum; er-
go. Hinc si quis injustâ suâ infamatione causa fuit, quod alter Offi-
cio, vel Dignitate suâ privatus fuerit, aut illud non assecutus, tene-
tur pro possibili tale damnum recompensare, restituendo, quan-
tùm valebat illud Officium, &c. vel spes illud obtinendi, boni viri
arbitrio, prout uberius declaratum est supra *Dist. 5 n. 81. 82. & seq.*

Injustè in-
famanste-
netur ad dâ-
norum in
Bonis tem-
poralibus
illarorum
recompen-
sari.

36. **C**ONCL. IV. Quantùm attinet ad obligationem resti-
tuendi honorem, per Contumeliam, & alia peccata linguæ in-
justè

Honor in-
justè abla-
tus, quomo-
do resti-
tuet?